

Hodnotenie kvality vysokých škôl absolventmi

Rastislav Kočan, Michal Považan

Počet nezamestnaných absolventov vysokých škôl v uplynulom období rastie. Po niekoľkých rokoch, v ktorých v princípe všetci absolventi našli uplatnenie na trhu práce je to výrazná zmena. Aj to je jeden z dôvodov prečo sa viac zaujímať o ich názory vo vzťahu k absolvovanému štúdiu. Okrem iného je prieskum názorov absolventov aj doplnením prieskumu názoru vysokoškolských pedagógov a ich pohľadu na kvalitu vzdelávacieho procesu. Iba keď si dáme do súvislosti obidva tieto prieskumy budeme skutočne schopný popísať silné stránky i výzvy vzdelávania na slovenských vysokých školách.

Zhrnutie predchádzajúcich výskumov

A/Prieskum ARRA o spokojnosti študentov vysokých škôl z roku 2006¹

Akademická rankingová a ratingová agentúra (ARRA) v roku 2006 v spolupráci s agentúrou GfK realizovala prieskum medzi študentmi vysokých škôl na Slovensku. Do prieskumu sa zapojilo 2015 študentov reprezentatívne po všetkých slovenských vysokých školách.

Hlavnými výsledkami prieskumu boli nasledujúce závery:

- Spokojnosť študentov je pomerne nízka, len 60% študentov deklarovalo spokojnosť so svojou školou
- Lojalita študentov k svojej škole je takisto znížená:
  - Tretina študentov by si svoju školu opätovne už nevybrala
  - Viac ako 30% vysokoškolákov by svoju školu neodporúčala svojim známym
- Najlepšie hodnoteným parametrom boli „učitelia“, najhorším „vyučovací proces“ a „dostupnosť počítačov a internetu“
- Problematickou sa ukazuje oblasť využiteľnosti získaných vedomostí v praxi, len polovica študentov sa nazdáva, že vedomosti budú dobre využiteľné v praxi

---

¹ Kolektív autorov: Študentský prieskum. ARRA, Bratislava, 2007

- Študenti si svoju školu vyberajú podľa rôznych kritérií, kvalita školy je často zvažovaná, ale nie je vždy rozhodujúcim kritériom, kľúčová je len pre cca 30% študentov
- Mnoho študentov hľadá najlacnejšie alebo najjednoduchšie riešenie. U mnohých bol študentský život dôležitejším výberovým faktorom ako kvalita školy
- Nejakým spôsobom popri štúdiu pracuje približne 85% študentov
- Študenti sú k študentským hodnoteniam pedagógov skôr skeptickí, aj keď sa ich zúčastnia (nie všetci pravidelne), nie sú presvedčení u ich zmysluplnosti

B/ Absolventi vysokých škôl na trhu práce²

V roku 2008 Alternatíva Komunikácia Občania, o.z. a Leadership Development Program Slovakia, o.z. uskutočnili prieskum medzi absolventmi vysokých škôl s cieľom zhodnotiť pripravenosť absolventov nastúpiť do praxe. Do prieskumu sa celkovo zapojilo 403 respondentov.

Medzi hlavné zistenia prieskumu patrí:

- 49,63% respondentov uviedlo, že pracuje vo vyštudovanom odbore a približne štvrtina z nich (25,06%) pracuje v príbuznom odbore. V úplne inom odbore pracuje 21,34% účastníkov prieskumu.
- 17,6% respondentov považuje vedomosti získané na vysokej škole za úplne využiteľné v praxi, 66% ich považuje za čiastočne využiteľné a 16,37% za skôr nevyužiteľné alebo úplne nevyužiteľné v praxi.
- iba 2,48% respondentov si rozhodne myslí, že výučba bola dostatočne orientovaná na prax a 38,96% respondentov sa domnieva, že bola skôr orientovaná na prax. Až 43,18% si myslí, že bola skôr nedostatočne orientovaná na prax a 15,38%, že bola úplne nedostatočne.
- iba 19,8% účastníkov prieskumu si myslí, že vedomosti získané na vysokej škole sú nevyhnutné pre prax. Dve tretiny respondentov zastávali opačný názor.

---

² Kolektív autorov: Absolventi vysokých škôl na trhu práce, Alternatíva Komunikácia Občania, o.z. a Leadership Development Program Slovakia, o.z., Bratislava, 2008

- vzdelanie získané na vysokej škole považuje za kvalitné len 19,66% opýtaných a za skôr kvalitné 67% respondentov. Celkovo teda 87% respondentov vyjadrilo relatívnu spokojnosť s kvalitou vysokých škôl.

O prieskume

Prieskum sa uskutočnil v dňoch 15.10 – 30.11. 2009 na vzorke 3 929 respondentov. Dopytovanie bolo uskutočnené online - pozvánka do prieskumu bola poslaná na e-mailové adresy absolventov vysokých škôl prvého, druhého alebo tretia stupňa z rokov 2006 -2009. Databáza adries bola dodaná spoločnosťou Profesia. Cieľovou skupinou prieskumu boli teda tí absolventi vysokých škôl, ktorí sa cez portál Profesia.sk uchádzali o zamestnanie. Spomedzi všetkých absolventov zapojených do prieskumu 72% už neštudovalo, 11% študovalo nejaký typ postgraduálneho štúdia. 8% študovalo druhý stupeň vysokoškolského štúdia externe a necelých 10% interne.

Práca počas štúdia

Práca počas štúdia je pre vysokoškolákov dosť bežná. Počas vysokoškolského štúdia pracovalo takmer 90% absolventov. O niečo viac ako pätina na čiastočný úväzok a ďalšia pätina dokonca na plný pracovný úväzok. Najväčšia časť (44%) pracovala len na príležitostných brigádach.

Odborná prax počas štúdia

Až polovica absolventov uviedla, že im ich vysoká škola neumožnila žiadnu odbornú prax v odbore. Dobré možnosti odbornej praxi uviedla len šestina (17%) absolventov. Väčšinu ide o absolventov pedagogických a lekárske fakúlt.

Súčasná práca

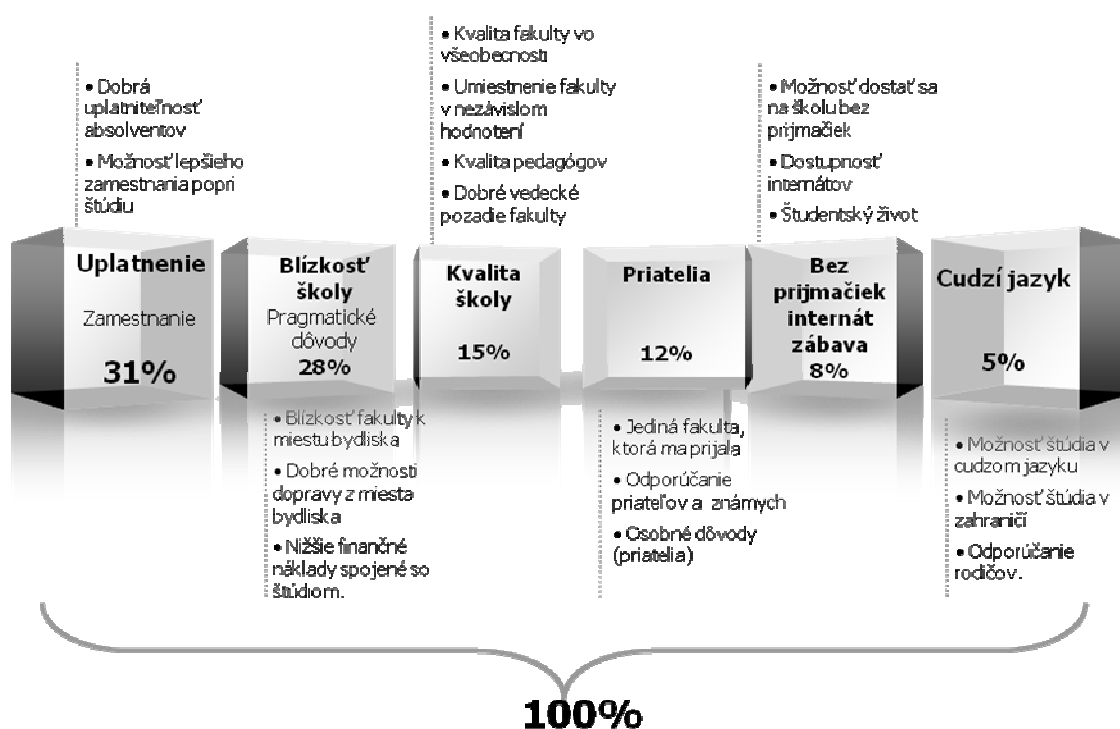
Z tých absolventov, čo teraz pracujú, má vlastnú firmu cca 6% absolventov, v štátnom sektore pracuje 22% absolventov, v medzinárodnej firme cca 40% a v slovenskej firme cca 30% absolventov. Len necelá polovica pracujúcich absolventov pracuje na pozícii, ktorá vo veľkej miere súvisí s tým, čo vyštudovali. Naopak, 30% absolventov deklarovalo, že ich pracovná pozícia nesúvisí alebo súvisí so študovaným odborom len okrajovo.

Napriek tomu, len 10% absolventov sa rozhodlo zmeniť odbor a pracovať v inom odbore ako vyštudovali. Dôvodom je hlavne zlé finančné ohodnotenie vo vyštudovanom odbore, ťažkosti

pri získaní práce v o vyštudovanom odbore a neskôr zistený omyl pri výbere študijného odboru, ktorý bol vyštudovaný.

Výber fakulty

Všetkým absolventom bol poskytnutí zoznam osemnástich možných dôvodov, ktoré slúžili ako motivácia začať študovať fakulte, kde študovali. Absolventi si mohli vybrať maximálne päť z nich. Na základe vzájomných kombinácií odpovedí boli všetci absolventi rozdelení do nasledujúcich šiestich skupín:

Najviac študentov si vybralo svoju školu podľa toho, ako dobre sa z tejto školy dá **uplatniť na trhu práce**. Takto so zameraním na pracovnú kariéru sa rozhodovala takmer tretina (31%) súčasných absolventov. Išlo najmä o absolventov ekonomických vied a technických odborov. Špeciálne o absolventov STU BA a EU BA.

Podľa **blížkosti školy**, dobrému dopravnému spojeniu resp. nižším finančným nákladom na štúdium sa rozhodovala o niečo viac ako štvrtina absolventov (28%). Išlo väčšinou o bývalých študentov regionálnych univerzít - TUAD TN, PU PR, KU RK ale aj UPJŠ Košice (ako univerzity hlavne pre študentov z východu Slovenska).

Priatelia ovplyvnili výber školy až pre 12% súčasných absolventov. Tí sa rozhodli študovať na danej fakulte podľa odporúčaní priateľov a známych resp. kvôli tomu, že na danej fakulte už študovali ich priatelia. To sa takisto týka najmä regionálnych univerzít – oboch nitrianskych univerzít, TUAD TN, UMB BB, PU PR ale aj KU RK.

Takmer desatina absolventov si vybrala svoju školu na základe **internátov a dobrého študentského života resp. toho, že ich na školu zobrali bez prijímačiek**. Išlo do veľkej miery o študentov dvoch najväčších technických univerzít TU KE a STU BA (v tomto poradí), ale aj SPU NR.

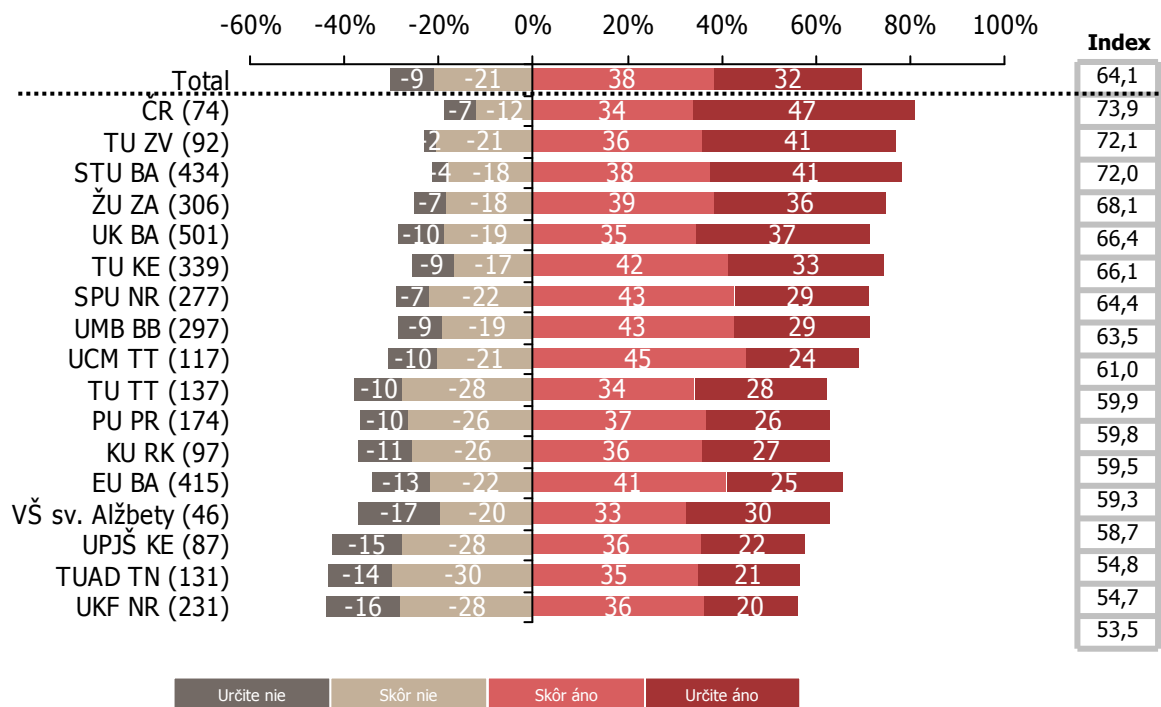
Kvalitu školy ako kľúčové kritérium deklarovalo len 15% absolventov, pričom ako kritérium bolo brané renomé školy, kvalita pedagógov, dobré vedecké pozadie ale i pozícia v rebríčku kvality vysokých škôl. Takto sa rozhodovali väčšinou študenti prírodných vied a najmenej študenti spoločenských a teologických vied. Z univerzít má najväčší podiel takýchto absolventov UK BA a TU TT.

Kvôli **možnosti štúdia v cudzích jazykoch** si školu vybralo 5% súčasných absolventov (5%). Ide hlavne o absolventov UK BA, UMB BB, PU PR a KU RK. Teda o univerzity, kde sa nie len vyučujú predmety v cudzom jazyku ale sa aj cudzie jazyky ako odbor študujú.

Lojalita - opakovaná voľba

Jedným z indikátorov s najväčšou vypovedacou schopnosťou o skutočných názoroch absolventov na fakultu, ktorú vyštudovali je ich „opakovaná voľba“. Absolventi deklarovali, či, ak by sa znova mohli rozhodnúť, opätovne by začali študovať na absolvovanej fakulte.

V komerčnej sfére sa za priemernú hodnotu (na základe dlhodobých meraní) považuje index 82, pričom akceptovateľné hodnoty sú prinajmenšom hodnoty indexu 75 – 77, resp. vyššie. Všetky nižšie hodnoty ako 75 možno považovať za indikátory zníženej lojality. Môžeme konštatovať, že žiadna univerzita nedosiahla úroveň priemerného indexu 75, kým hodnotu vyššiu ako 65 dosiahli TU ZV, STU BA, ŽU ZA, UK BA a TU KE. Na opačnej strane rebríčka sa nachádzajú univerzity s veľmi zníženou lojalitou absolventov – UKF NR, TUAD TN, UPJŠ KE. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že najvyššiu mienku o svojej bývalej fakulte majú študenti fakulty umení a technických vied, najnižšiu filozofických a spoločenských vied. Celkovo najlojálnejší k svojej bývalej fakulte sú absolventi, ktorí študovali na českých univerzitách.

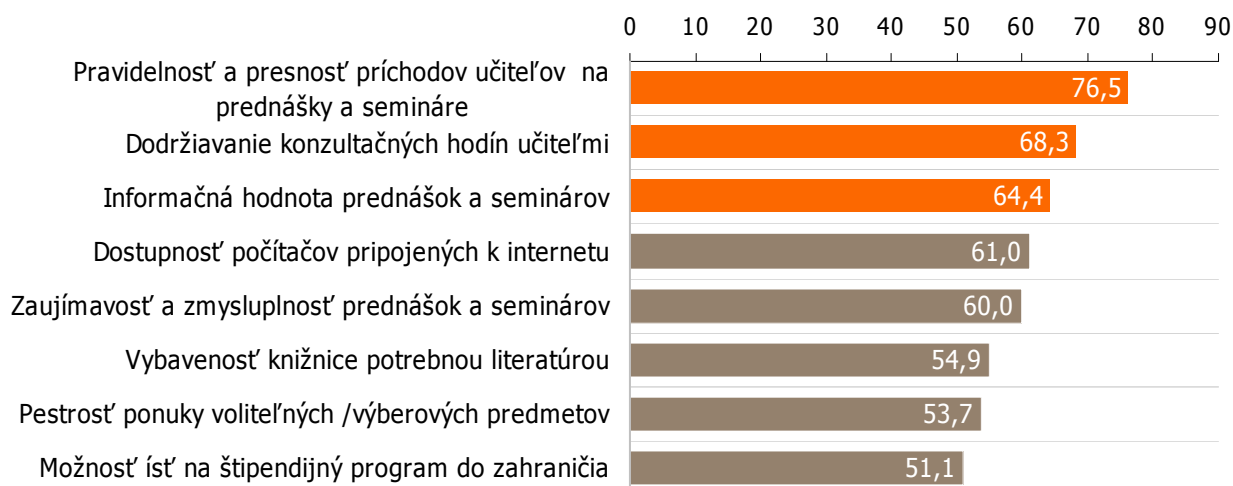
Deklarovaná opakovaná voľba fakulty jej absolventmi

Spokojnosť so štúdiom

Absolventi boli dopytovaní aj na spokojnosť s niektorými faktormi štúdia. Na hodnotenie im boli im predložené nasledujúce faktory:

- Pravidelnosť a presnosť príchodov učiteľov na prednášky a semináre
- Dodržiavanie konzultačných hodín
- Informačná hodnota prednášok a seminárov
- Zaujímavosť a zmysluplnosť prednášok a seminárov
- Pestrosť ponuky voliteľných / výberových predmetov
- Možnosť ísť na štipendijný program do zahraničia
- Dostupnosť počítačov pripojených k internetu
- Vybavenosť knižnice literatúrou

Na základe skúseností z prieskumov v komerčnej sfére uvádzame (aj napriek tomu, že je zrejmé, že nie je možné úplne porovnávať komerčnú sféru a vysoké školy), že index spokojnosti, ktorý je nižší ako 65 je možné vnímať ako výraznú nespokojnosť, pričom za priemernú spokojnosť na základe dlhodobých meraní je možné považovať index 75.

Spokojnosť s niektorými faktormi štúdia

Z predchádzajúceho grafu vidno, že kľúčové parametre ako zaujímavosť a zmyslupnosť seminárov, resp. informačná hodnota výuky dosiahli podpriemerné hodnoty.

Pri pohľade na jednotlivé univerzity je alarmujúce (a zahanbujúce), že index s hodnotou vyššou ako 75 bol dosiahnutý len absolventmi českých vysokých škôl. Zo slovenských univerzít najvyšší celkový index spokojnosti s fakultou dosiahli SPU NR a STU BA.

Podrobné výsledky indexu spokojnosti podľa jednotlivých oblastí možno nájsť v nasledujúcej tabuľke:

Univerzita	Informačná hodnota prednášok a seminárov	Zaujímavosť a zmyslupnosť prednášok a seminárov	Pravidelnosť a presnosť príchodov učiteľov na prednášky a semináre	Dodržiavanie konzultačných hodín učiteľmi	Vybavenosť knižnice potrebnou literatúrou	Dostupnosť počítačov pripojených k internetu	Možnosť ísť na štipendijný program do zahraničia	Pestrosť ponuky voliteľných predmetov	Priemer
UK BA	64,8	61,3	75,9	66,1	52,2	52,6	52,2	60,6	60,7
STU BA	66,2	60,1	81,8	71,0	66,7	77,5	53,2	51,4	66,0
EU BA	50,8	44,7	73,4	59,8	52,5	54,8	52,9	39,3	53,5
UPJŠ KE	64,8	60,2	78,5	69,0	49,4	65,1	52,9	56,7	62,1
PU PR	66,1	63,8	76,6	67,8	53,6	45,2	46,7	44,6	58,1
UCM TT	61,0	60,7	60,7	62,7	47,3	51,6	41,3	52,1	54,7
UKF NR	63,5	58,4	68,5	63,3	39,0	55,1	46,5	51,2	55,7
UMB BB	66,3	61,3	79,6	68,0	55,0	49,9	45,7	56,8	60,3
TU TT	69,1	66,7	71,8	69,1	49,6	54,7	44,3	52,1	59,7
ŤU KE	64,4	58,8	76,4	71,8	57,0	71,1	50,1	53,1	62,8
ŽU ZA	64,5	60,2	80,0	72,0	56,9	73,0	57,1	54,4	64,7
TUAD TN	57,8	56,0	66,4	61,6	41,7	45,5	47,3	47,6	53,0
SPU NR	67,4	61,3	81,9	72,1	64,9	70,5	59,9	61,1	67,4
TU ZV	69,2	65,2	76,8	71,4	60,1	52,2	47,8	62,7	63,2
KU RK	68,4	64,9	74,9	74,9	45,7	67,7	50,5	56,0	62,9
VŠ sv. Aľžbety	69,6	69,6	72,5	67,4	48,6	37,7	39,1	48,6	56,6
ČR	72,5	69,4	90,5	82,4	72,5	79,7	69,4	70,7	75,9

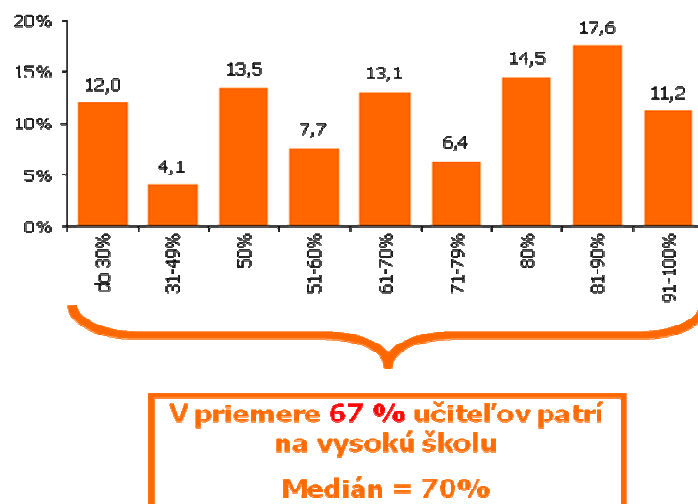
Kvalitatívne hodnotenie štúdia

Študenti deklarovali, že v priemere navštevovali asi 75% všetkých povinných prednášok a seminárov, pričom medián bol 80%. Menej ako 50% povinnej výuky absolvovalo približne 20% absolventov. Dôvodom na absenciu boli hlavne dva - objektívny (nízka kvalita výuky) a subjektívny (nevyhovujúci čas, iný program študenta – najmä práca).

Ako najnáročnejšie štúdium – z hľadiska intelektuálnej a časovej náročnosti (sledované osobitne) absolventi zhodnotili štúdium na UPJŠ KE a STU BA. Za náročné absolventi považujú aj štúdium na KU RK a UK BA.

Absolventi celkovo považujú preberané učivo za aktuálne (až 90%), polovica absolventov dokonca za aktuálne vo veľkej miere. Najviac aktuálne učivo je, podľa absolventov, prednášané na fakultách právnych vied a najmenej na ekonomických vedách (aj tu však výrazne prevažujú absolventi s názorom, že učivo je celkom alebo do veľkej miery aktuálne).

Absolventi boli výrazne kritickí na kvalitu vyučujúcich. Podľa nich len dve tretiny patria na vysokú školu, pritom takmer 30% uviedlo, že na vysokú školu patrí len polovica alebo menej vyučujúcich z tých, ktorých stretli počas svojho štúdia.

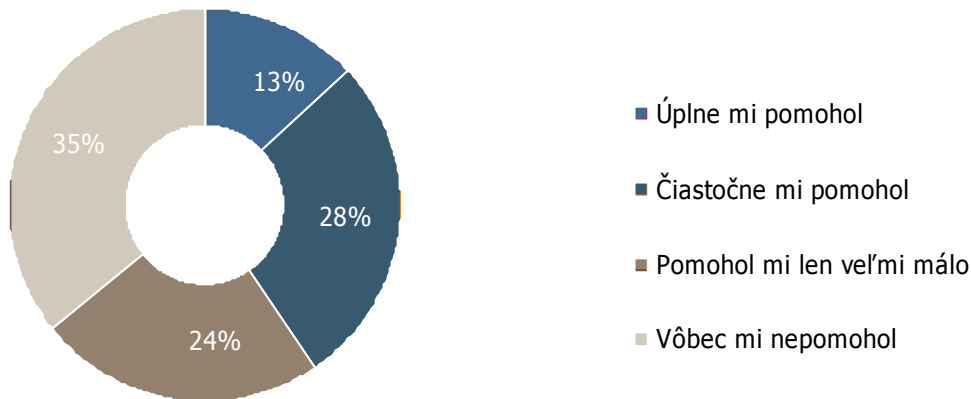

Podiel učiteľov, ktorí podľa absolventov na VŠ patria

Medzi univerzitami pritom neboli zásadné rozdiely, najlepšie dopadli technické univerzity – TU ZV a STU BA, suverénne najhoršie EU BA.

Kreditný systém

Absolventi hodnotia novozavedený kreditný systém dosť negatívne. Takmer 60% študentov sa vyjadrilo, že kreditný systém vôbec nepomohol, resp. pomohol len veľmi málo prispôsobiť štúdium podľa ich potrieb. Len menej ako šestina absolventov sa vyjadrila, že kreditný systém im veľmi pomohol

Hodnotenie kreditného systému a jeho schopnosť pomôcť pri prispôsobovaní štúdia potrebám študentov

Rozdiely medzi univerzitami sú pritom veľké, záleží od stupňa a kvality implementácie na tej-ktorej univerzite. Najlepšie hodnotenie kreditného systému je na TU KE, SPU NR a STU BA. Naopak najhoršie na PU PR a EU BA.

Zahraničné študijné pobyty

Slovenskí študenti chodia na zahraničné študijné pobyty len veľmi málo. Viac ako 90% absolventov nebolo počas celého svojho štúdia na žiadnom zahraničnom študijnom pobyte, ktorý sa týkal ich štúdia. Do zahraničia na študijné pobyty chodia najčastejšie (aj keď stále pomerne zriedka) študenti UKF NR a UK BA. Absolventi českých vysokých škôl zapojení do tohto prieskumu deklarovali až dvojnásobnú frekvenciu zahraničných pobytov ako je tomu na slovenských vysokých školách (cca 20% bolo na nejakom zahraničnom študijnom pobyte).

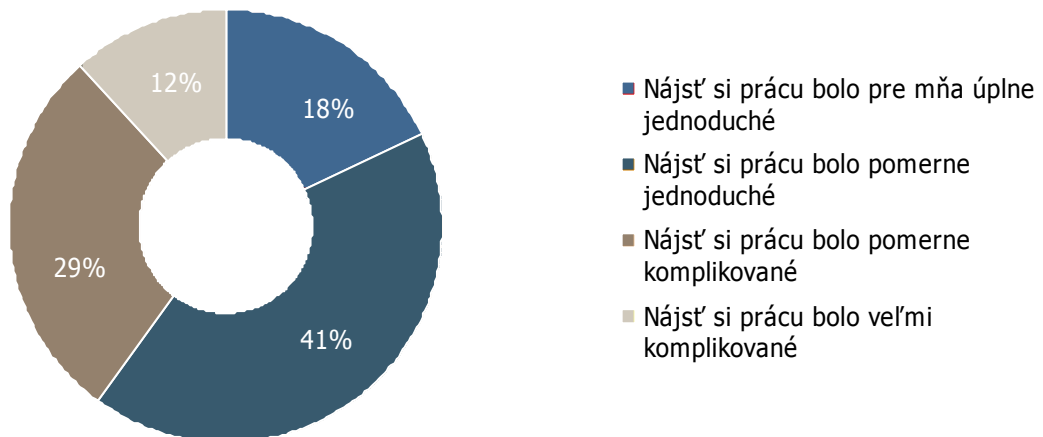
Hľadanie zamestnania

Poznámka:

Pred samotným zhrnutím výsledkov tejto časti prieskumu je nutné poznamenať, že prieskum bol uskutočnený na vzorke absolventov, ktorí si hľadali svoju prácu cez server Profesia.sk. Tí, ktorí si prácu našli sami, resp. už počas vysokej školy pracovali a po absolvovaní plynulo prešli do trvalého pracovného pomeru, nemohli byť do prieskumu zaradení. Celkový obraz

o úspešnosti pri hľadaní zamestnania (všetci absolventi) je v skutočnosti ešte o niečo optimistickejší, ako ukazuje tento prieskum.

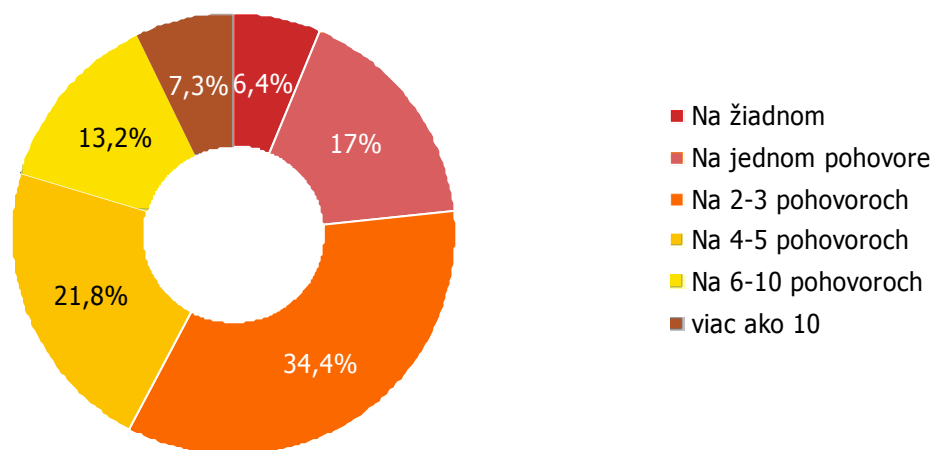
Takmer tri pätiny absolventov uviedlo, že hľadanie práce bolo pre nich úplne alebo pomerne jednoduché. Za veľmi komplikované ho uviedlo iba o niečo viac ako 10% absolventov. Platí pritom, že čím skôr absolvent školu ukončil, tým ľahšie sa mu/jej práca hľadala (najľahšie absolventi z roku 2006, najzložitejšie absolventi krízového roku 2009).

Hľadanie práce po ukončení štúdia

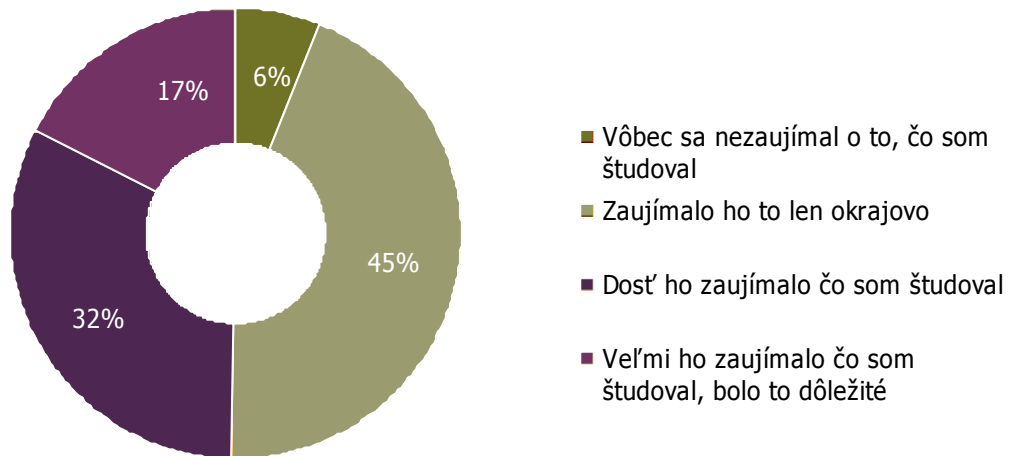
Najľahšie sa práca hľadala absolventom STU BA, TU KE, ŽU ZA, UK BA a EU BA. Najväčšie komplikácie deklarovali študenti UKF NR, UPJŠ a TU ZV. Už z vymenovania týchto univerzít je zrejmé, že najväčší dopyt na trhu práce bol po absolventoch technických fakúlt. Najmenší záujem bol o absolventov filozofických, poľnohospodárskych a právnických vied.

Dve tretiny absolventov sa pritom zamestnali do 2 mesiacov od začiatku aktívneho hľadania práce a ďalšia štvrtina do maximálne 6 mesiacov. Priemerne absolventi poslali 10 žiadostí o zamestnanie a zúčastnili sa štyroch pracovných pohovorov. Typický počet pohovorov bol však 2-3.

Množstvo absolvovaných pracovných pohovorov

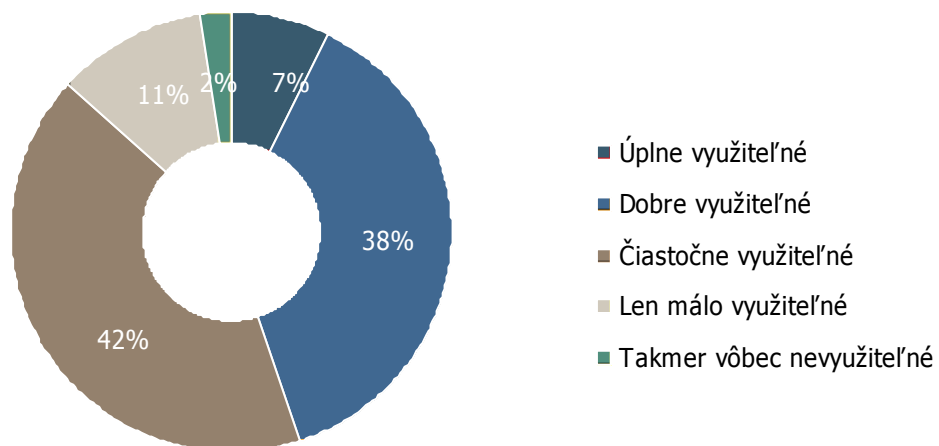
Zlou správou pre tých, ktorým záleží na zvyšovaní kvality vysokoškolského štúdia je, že iba polovica absolventov uviedla, že pracovník na pracovnom pohovore sa zaujímal podrobnejšie o to, čo uchádzač študoval. Veľký záujem o obsah štúdia pri pracovnom deklarovala iba šestina absolventov. Pre mnohých študentov/absolventov to môže byť signálom, že dôležité je mať vysokoškolský titul, obsah štúdia a kvalita vysokej školy je už druhoradá.

Záujem pracovníkov realizujúcich pracovný pohovor o absolventovo štúdium

Využitelnosť vedomostí v praxi

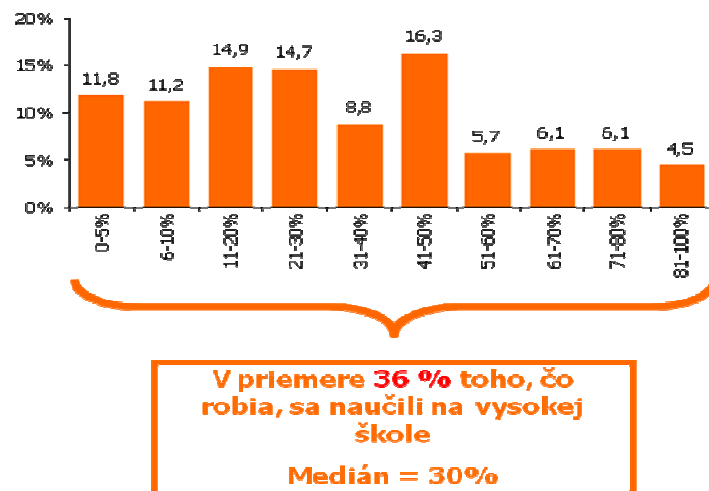
Rovnako nie pozitívnou správou je, že len 45% absolventov považuje vedomosti, ktoré sa naučili na vysokej škole za využiteľné v reálnej praxi. Potvrďuje sa tak klišé o slabšej využiteľnosti naučeného v praxi. Najväčšia časť absolventov (viac ako 40%) označila to, čo sa naučili v škole za čiastočne využiteľné.

Využitelnosť vedomostí získaných počas štúdia v praxi

Vedomosti najlepšie využiteľné praxi sú z poľnohospodárskych, právnických a lekárskech fakúlt. Najnižšiu reálnu využiteľnosť deklarujú absolventi prírodných a filozofických vied, pričom ani ekonomické vedy sú pod celoslovenským benchmarkom.

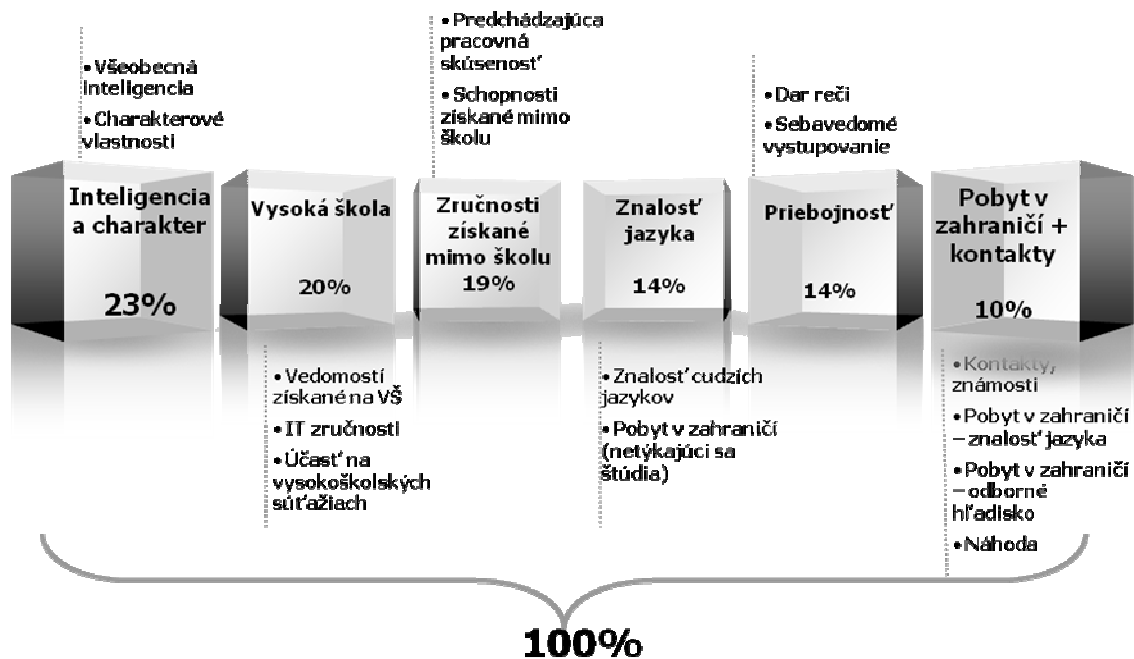
Absolventi sa po nástupe do zamestnania museli naučiť veľa nových vecí, aby mohli úspešne pôsobiť na svojich pracovných miestach. V priemere len 36% (medián je dokonca len 30%) z toho, čo momentálne robia v práci, sa naučili na vysokej škole. Dve tretiny s ich pracovnej náplň sa teda museli naučiť sami resp. museli byť zaučení.

Aplikácia poznatkov získaných štúdiom v praxi

Čo pomohlo pri hľadaní zamestnania

Absolventom – respondentom v prieskume sme položili otázku, ktoré skutočnosti im pomohli nájsť si ich súčasné pracovné miesto. Mali pritom k dispozícii 15 výrokov, z ktorých si mohli vybrať maximálne 5. Na základe kombinácii ich odpovedí boli rozdelení do 6 skupín, podľa prevažujúcich deklarovaných faktorov, ktoré im pomohli nájsť si zamestnanie.

Vysokú školu, ako základný faktor úspechu pri hľadaní zamestnania, považuje len pätina absolventov. Svoje charakterové vlastnosti viac ako tretina - **Inteligencia a charakter** (23%) a **Priebojnosť** (14%). Za kľúčový faktor je považované aj znalosť **cudzieho jazyka** (14%), **zručnosti získané mimo školu** (19%) a **pobyty v zahraničí a získané kontakty** (10%).

Medzi tými, ktorí považujú svoju vysokú školu za kľúčový faktor úspechu pri uplatnení sa na trhu práce sú nad proporčne zastúpení hlavne absolventi technických, lekárskeho a fakúlt umení (z univerzít najmä STU BA a ZU ZA).

Dá sa teda konštatovať, že absolventi nepripisujú kvalite vysokej školy ako takej výraznú zásluhu na nájdení si vhodného zamestnania. Vysoká škola je skôr absolventmi považovaná za podporný faktor, ako faktor, ktorý v lepšom prípade pomáha rozvíjať už dané resp. získané vlastnosti alebo zručnosti.

Migrácia maturantov kvôli vysokej škole

Vo všeobecnosti platí, že na Slovensku je len jedno univerzitné mesto, ktoré možno považovať za skutočné univerzitné centrum celoslovenského významu – Bratislava. Do Bratislavy odchádza študovať v priemere štvrtina všetkých maturantov zo stredného a východného Slovenska, pričom zo západného Slovenska je to viac ako tretina a zo susedného Trnavského kraja dokonca polovica všetkých maturantov.

Približne polovica maturantov z východného Slovenska zostáva študovať na univerzitách v Košiciach alebo Prešove. To isté platí o maturantoch zo stredného Slovenska – na univerzitách Stredného Slovenska (v Banskej Bystrici, Žiline a v Martine) zostáva približne polovica absolventov stredných škôl. Zaujímavé je, že len veľmi málo maturantov zo

stredného Slovenska odchádza študovať na východ Slovenska (cca 5%), zvyšok odchádza hlavne do Bratislavy a Nitry.

Študenti zo západného Slovenska sa správajú hlavne v závislosti od (dopravnej) vzdialenosti od Bratislavy a od svojej národnosti. Polovica maturantov z Nitrianskeho regiónu zostáva študovať vo svojom regióne (vplyv majú aj maďarsky hovoriaci maturanti). Zo študentov Trenčianskeho regiónu zostáva študovať vo svojom regióne len šestina, v Trnavskom regióne len štvrtina. Väčšina maturantov z týchto dvoch regiónov odchádza na štúdiá do Bratislavy. Z tých maturantov, ktorí končili strednú školu v Bratislavskom regióne zostáva študovať v Bratislave až 85%, zvyšní si vyberajú vysokú školu hlavne v Trnave a Nitre, resp. študujú v zahraničí.

Migrácia absolventov po vysokej škole

Aká časť študentov, ktorí absolvujú vysokú školu v nejakom regióne, zostáva v tom istom regióne aj pracovať je veľmi rôzne. Z absolventov bratislavských univerzít zostávajú v Bratislave pracovať až dve tretiny, z absolventov Košických univerzít zostáva v Košickom kraji približne 60%. Najmenej absolventov v danom regióne ostáva z trnavských (26%), nitrianskych a banskobystrických univerzít (obe 33%). V ostatných regiónoch je to od 40 do 50%.

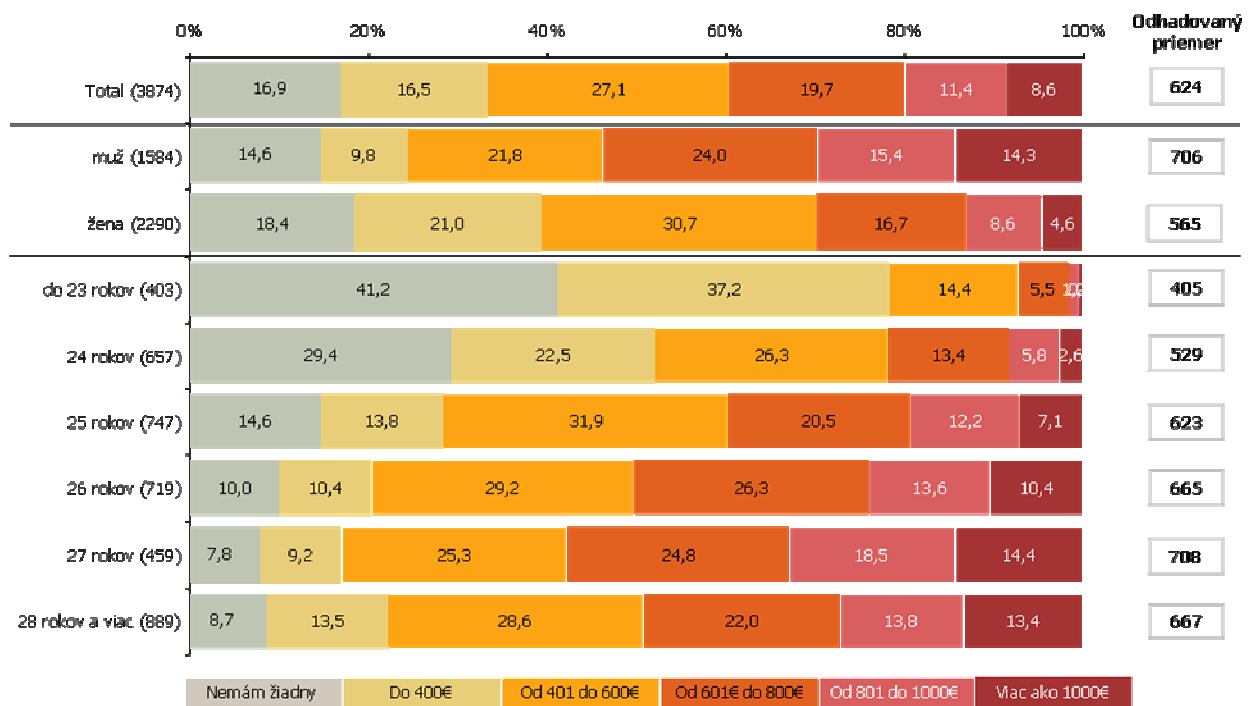
Vo všeobecnosti platí, že väčšina študentov vysokých škôl v inom meste sa po absolvovaní vráti späť do svojho regiónu. Do svojho regiónu sa vráti priemerne 60% absolventov, pričom najviac sa vracajú študenti do Bratislavského regiónu (81%) a najmenej do Banskobystrického (52%).

Ak však niekto zo stredného alebo východného Slovenska študoval v Bratislave, je viac ako polovičná pravdepodobnosť, že v Bratislave aj zostane pracovať. Do Banskobystrického regiónu sa vráti späť len štvrtina absolventov univerzít v Bratislave. V prešovskom regióne je to tretina, v žilinskom a košickom regióne približne polovica absolventov.

Čistý mesačný príjem absolventov

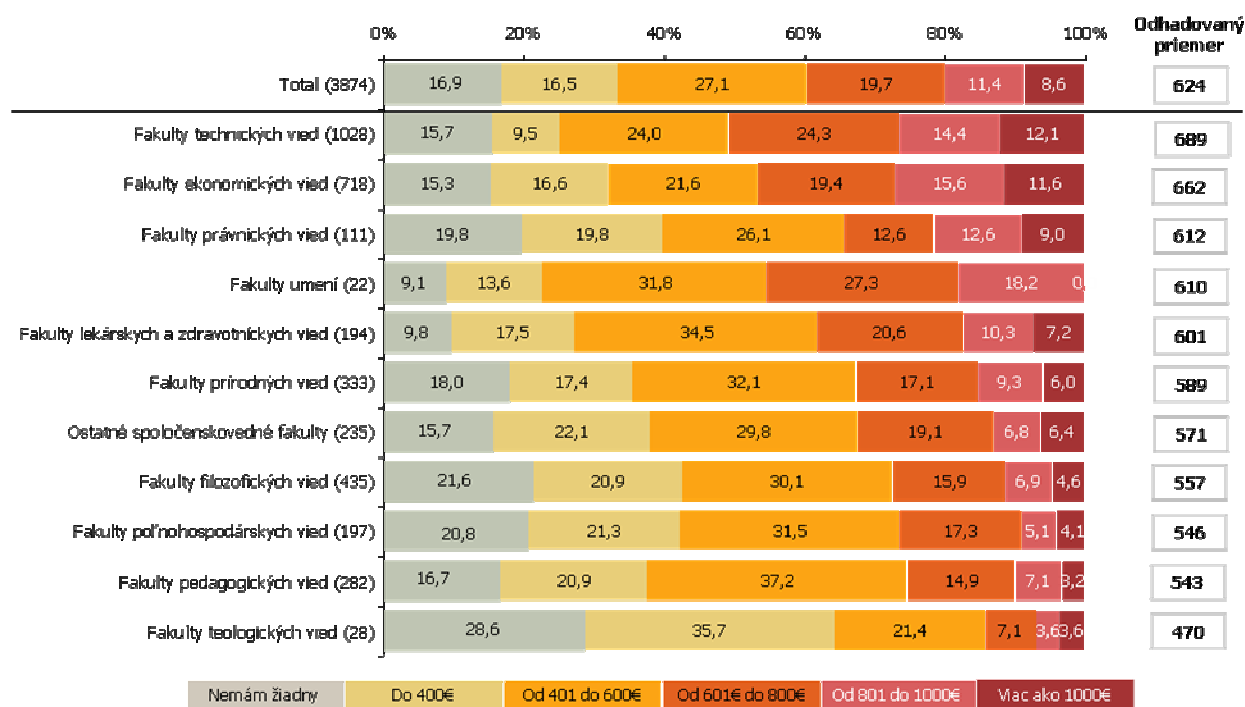
Zo všetkých absolventov zapojených do prieskumu 83,1% uviedlo, že má nejaký príjem, pričom sa do úvahy brali všetky typy pracovnej činnosti. Priemerne má absolvent *čistý mesačný osobný príjem* € 624 (počítané z tých, ktorí majú nejaký príjem). Podľa údajov štatistického úradu, ktorý zverejňuje hrubý mesačný príjem, priemerný hrubý príjem v 3Q 2009 bol € 723, čo predstavuje čistý príjem približne € 570. Z toho vyplýva, že absolventi už po prvých rokoch praxe zarábajú viac ako priemerný Slovák. S postupujúcou praxou sa ich príjem ešte rýchlo zvyšuje. Dá sa usudzovať, že v mnohých prípadoch už nástupný plat absolventov VŠ bol v mnohých prípadoch vyšší ako je priemerný plat na Slovensku.

Ak by sme do úvahy zobrali len tých absolventov, ktorí pracujú na trvalý pracovný pomer, priemerný čistý mesačný osobný príjem by sa zvýšil na hodnotu € 679, čo predstavuje hrubú mzdu približne € 880.

Priemerný čistý mesačný príjem

Je faktom, že stále je značný rozdiel medzi mzdou mužov a žien, čo je spôsobené do značnej miery odlišnou štruktúrou zamestnaní, ktoré si vyberajú muži a ženy. Najvyšší príjem majú totiž absolventi technických fakúlt, kde je prevahu absolventov – mužov. Naopak, v typicky ženských odboroch – pedagogické, filozofické a ostatné spoločenské vedy, je príjem podpriemerný.

Priemerný čistý mesačný príjem

Spomedzi jednotlivých univerzít majú najvyšší čistý mesačný príjem absolventi STU BA (€ 736) a s výrazným odstupom potom EU BA (€ 675) a UK BA (€ 647). Najnižší príjem majú absolventi KU KR (€ 503), PU PR (€ 536) a TU ZV (€ 541).

Záver

Prieskum medzi absolventmi podhalil neradostný stav slovenského vysokého školstva. Vo všeobecnosti sú absolventi nespokojní so svojim štúdiom, mali výrazné výhrady voči kvalite vzdelávania, užitočnosti a zmyslupnosti mnohých predmetov. Mnohí z nich by si pri opätovnom rozhodovaní už nevybrali svoju fakultu. Pri nástupe do práce sa museli naučiť mnohému novému. Tento záver zodpovedá aj dvom predchádzajúcim prieskumom citovaným na začiatku článku.

Na druhej strane, akoby boli zmierení so súčasnou situáciou a ani neočakávali od svojho štúdia viac. Väčšine stačilo, že na konci štúdia dostali diplom, ktorý im umožňuje uchádzať sa o zaujímavé pracovné miesta. Vysokoškolský diplom (prakticky z ktorejkoľvek fakulty) sa stal faktorom výrazne vyššej mzdy ako je priemer v celom hospodárstve.

S istou mierou pre klišé poetiku možno konštatovať, že mnohí absolventi slovenských vysokých škôl sú úspešní jednookí králi medzi slepými.

Slovenskému vysokému školstvu by pomohol hlavne dopyt zamestnávateľov po skutočne vzdelaných absolventoch a konkurencia absolventov univerzít z iných štátov. Takto by sa dopytová stránka po kvalitnom vzdelávaní preniesla aj na slovenské univerzity a študenti by preferovali kvalitnejšie univerzity pred tými menej kvalitnými.

Hoci ide o dlhodobý proces, jednou z mála pozitívnych stránok súčasnej ťažkej situácie na trhu práce je skutočnosť, že úspešní pri hľadaní novej práce budú tí s kvalitnejším vzdelaním.